

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

نکات کلیدی
قوانین خاصه
حقوقی - جزایی

تدوین: طیبه امیری

انتشارات چتر دانش

نشر چتر دانش

◀ **عنوان قراردادی:** ایران. قوانین و احکام

.Iran. Laws, etc

◀ **عنوان و نام پدیدآور:** نکات کلیدی قوانین خاص حقوقی - جزایی / تدوین

طیبه امیری.

◀ **مشخصات نشر:** تهران: چتر دانش، ۱۳۹۹.

◀ **مشخصات ظاهری:** ۲۶۱ص.

◀ **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۴۳۰-۲

◀ **وضعیت فهرست نویسی:** فیپا

◀ **موضوع:** ایران -- قوانین و احکام

◀ **موضوع:** Iran -- *Laws, statutes, etc.

◀ **شناسه افزوده:** امیری، طیبه، ۱۳۶۳-، گردآورنده

◀ **رده بندی کنگره:** KMH۱۵

◀ **رده بندی دیویی:** ۳۴۹/۵۵

◀ **شماره کتابشناسی ملی:** ۷۲۷۰۲۴۷

■ **نام کتاب:** نکات کلیدی قوانین خاص حقوقی - جزایی

■ **ناشر:** چتر دانش

■ **تدوین:** طیبه امیری

■ **نوبت و سال چاپ:** اول - ۱۳۹۹

■ **شمارگان:** ۱۰۰۰

■ **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۴۳۰-۲

■ **قیمت:** ۴۲۵۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، فمیری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پفش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده‌اند و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصه‌ٔ ظهور برساند.

فرزاد دانشور
مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فصل نخست: قوانین حقوقی

بخش اول: حقوق مدنی

قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹	۱۰
قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸	۱۳
قانون پیش فروش ساختمان مصوب ۱۳۸۹	۱۶
قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶	۲۰
قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۷۶	۲۹
قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹	۳۲
قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵	۴۶
قانون تملک آپارتمان‌ها مصوب ۱۳۴۳	۵۸

بخش دوم: آیین دادرسی مدنی

قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴	۶۱
قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱	۷۰
قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۳	۸۰
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲	۸۶
قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶	۱۰۵
لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳	۱۲۴
قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶	۱۲۸

بخش سوم: حقوق تجارت

قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب ۱۳۱۸	۱۳۰
قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰ با اصلاحات بعدی	۱۳۸
قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات بعدی	۱۴۰
قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴	۱۴۵
قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۴۸
قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲	۱۵۶
قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات ۱۳۷۲، ۱۳۸۲ و ۱۳۹۷	۱۶۲

فصل دوم: قوانین جزایی ۱۶۹

- قانون جرائم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی..... ۱۷۰
- قانون جرم سیاسی مصوب ۱۳۹۵..... ۱۷۳
- قانون تشدید مجازات اسیدپاشی و حمایت از بزه‌دیدگان ناشی از آن مصوب ۱۳۹۸..... ۱۷۵
- قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۲..... ۱۷۶
- قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶ با اصلاحات و الحاقات ۱۳۹۷..... ۱۷۸
- قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷ مجلس شورای اسلامی..... ۱۷۹
- احکام جزایی قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ شمسی..... ۱۸۴
- قانون مجازات اشخاصی که برای بردن مال غیر تبانی می‌نمایند مصوب ۱۳۰۷..... ۱۸۸
- قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر مصوب ۱۳۰۸ مجلس شورای ملی..... ۱۸۹
- قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹ با اصلاحات ۱۳۸۴..... ۱۹۰

پیوست ۱۷۳

- آیین‌نامه نحوه اجرای احکام حدود، سلب حیات، قطع عضو، قصاص نفس و عضو و جرح، دیات، شلاق، تبعید، نفی بلد، اقامت اجباری و منع از اقامت در محل یا محل‌های معین مصوب ۱۳۹۸ رئیس قوه قضائیه..... ۱۹۴
- آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۹۷ رئیس قوه قضائیه..... ۲۱۸

آرا وحدت رویه سال‌های ۹۹-۹۳ دیات عمومی دیوان عالی کشور ۲۲۷

- رای وحدت رویه شماره ۷۳۲- ۱۳۹۳/۰۱/۱۹..... ۲۲۸
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۳- ۱۳۹۳/۰۷/۱۵..... ۲۲۸
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۴- ۱۳۹۳/۰۷/۲۲..... ۲۲۹
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۵- ۱۳۹۳/۰۸/۲۰..... ۲۲۹
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۶- ۱۳۹۳/۰۹/۰۴..... ۲۳۰
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۷- ۱۳۹۳/۰۹/۱۱..... ۲۳۰
- رای وحدت رویه شماره ۷۳۸- ۱۳۹۳/۱۰/۳۰..... ۲۳۱
- رای وحدت رویه شماره ۷۴۰- ۱۳۹۴/۰۱/۱۸..... ۲۳۱

٢٣٢	رأى وحدت رویه شماره ٧٤١-١٣٩٤/٠٣/٢٦
٢٣٢	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٢-١٣٩٤/٠٥/٠٦
٢٣٣	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٣-١٣٩٤/٠٨/٠٥
٢٣٤	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٤-١٣٩٤/٠٨/١٩
٢٣٤	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٥-١٣٩٤/٠٨/٢٦
٢٣٥	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٦-١٣٩٤/١٠/٢٩
٢٣٦	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٧-١٣٩٤/١٠/٢٩
٢٣٦	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٨-١٣٩٥/٠١/٢٤
٢٣٧	رأى وحدت رویه شماره ٧٤٩-١٣٩٥/٠١/٢٤
٢٣٧	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٠-١٣٩٥/٠٥/٠٥
٢٣٨	رأى وحدت رویه شماره ٧٥١-١٣٩٥/٠٥/٠٥
٢٣٩	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٢-١٣٩٥/٠٦/٠٢
٢٣٩	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٣-١٣٩٥/٠٦/٠٢
٢٤٠	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٤-١٣٩٥/٠٨/٢٥
٢٤٠	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٥-١٣٩٥/١٠/١٤
٢٤١	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٦-١٣٩٥/١٠/١٤
٢٤١	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٧-١٣٩٦/٠١/٢٩
٢٤٢	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٨-١٣٩٦/٠٤/١٣
٢٤٢	رأى وحدت رویه شماره ٧٥٩-١٣٩٦/٠٤/٢٠
٢٤٣	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٠-١٣٩٦/٠٤/٢٠
٢٤٤	رأى وحدت رویه شماره ٧٦١-١٣٩٦/٠٨/٠٢
٢٤٤	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٢-١٣٩٦/٠٨/٠٢
٢٤٥	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٣-١٣٩٦/٠٨/٠٩
٢٤٥	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٤-١٣٩٦/٠٨/٠٩
٢٤٦	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٥-١٣٩٦/٠٨/٣٠
٢٤٦	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٦-١٣٩٦/١١/١٧
٢٤٧	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٧-١٣٩٧/٠١/٢١
٢٤٧	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٨-١٣٩٧/٠١/٢١
٢٤٨	رأى وحدت رویه شماره ٧٦٩-١٣٩٧/٠٤/٢٦
٢٤٩	رأى وحدت رویه شماره ٧٧٠-١٣٩٧/٠٤/٢٦

٢٤٩.....	١٣٩٧/٠٥/١٦ - ٧٧١	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٠.....	١٣٩٧/٠٩/٢٠ - ٧٧٢	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٠.....	١٣٩٧/٠٩/٢٠ - ٧٧٣	رأى وحدت رویه شماره
٢٥١.....	١٣٩٨/٠١/٢٠ - ٧٧٤	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٢.....	١٣٩٨/٠١/٢٧ - ٧٧٥	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٢.....	١٣٩٨/٠٢/١٠ - ٧٧٦	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٢.....	١٣٩٨/٠٢/٣١ - ٧٧٧	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٣.....	١٣٩٨/٠٣/٢٨ - ٧٧٨	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٣.....	١٣٩٨/٠٥/١٥ - ٧٧٩	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٤.....	١٣٩٨/٠٦/٢٦ - ٧٨٠	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٤.....	١٣٩٨/٠٦/٢٦ - ٧٨١	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٥.....	١٣٩٨/٠٩/١٩ - ٧٨٢	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٥.....	١٣٩٨/٠٩/١٩ - ٧٨٣	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٦.....	١٣٩٨/٠٩/٢٦ - ٧٨٤	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٦.....	١٣٩٨/١٠/١٠ - ٧٨٥	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٧.....	١٣٩٨/١٠/٢٤ - ٧٨٦	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٧.....	١٣٩٨/١٠/٢٤ - ٧٨٧	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٨.....	١٣٩٩/٠٣/٢٧ - ٧٨٨	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٩.....	١٣٩٩/٠٤/٠٣ - ٧٨٩	رأى وحدت رویه شماره
٢٥٩.....	١٣٩٩/٠٤/١٠ - ٧٩٠	رأى وحدت رویه شماره
٢٦٠.....	١٣٩٩/٠٤/١٧ - ٧٩١	رأى وحدت رویه شماره
٢٦٠.....	١٣٩٩/٠٤/٢٤ - ٧٩٢	رأى وحدت رویه شماره

فصل نخست

قوانین حقوقی

بخش اول: حقوق مدنی

قانون مسئولیت مدنی

مصوب ۱۳۳۹/۲/۷

نکته ۱: هر کس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجاری یا به هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده لطمه‌ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگر می‌شود، مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود است.

نکته ۲: در موردی که عمل واردکننده زیان موجب خسارت مادی یا معنوی زیان‌دیده شده باشد، دادگاه پس از رسیدگی و ثبوت امر، او را به جبران خسارت مزبور محکوم می‌نماید.

نکته ۳: چنانچه عمل واردکننده زیان فقط موجب یکی از خسارت مزبور شود، دادگاه او را به جبران همان نوع خسارتی که وارد نموده محکوم خواهد نمود.

نکته ۴: دادگاه میزان زیان و طریقه و کیفیت جبران آن را با توجه به اوضاع و احوال قضیه تعیین خواهد کرد.

نکته ۵: جبران زیان را به صورت مستمری نمی‌شود تعیین کرد، مگر آنکه مدیون تأمین مقتضی برای پرداخت آن بدهد یا آن که قانون آن را تجویز نماید.

نکته ۶: دادگاه می‌تواند میزان خسارت را در موارد زیر تخفیف دهد:

● هرگاه پس از وقوع خسارت، واردکننده زیان، به‌نحو مؤثری به زیان‌دیده کمک و مساعدت کرده باشد.

● هرگاه وقوع خسارت ناشی از غفلیتی بوده که عرفاً قابل اغماض باشد و جبران آن نیز موجب عسرت و تنگدستی واردکننده زیان شود.

● وقتی زیان‌دیده به نحوی از انحاء موجبات تسهیل ایجاد زیان را فراهم نموده یا با اضافه شدن آن کمک یا وضعیت زیان را تشدید کرده باشد.

نکته ۷: اگر بر اثر آسیبی که به بدن یا سلامتی کسی وارد شده در بدن او نقصی پیدا شود یا قوه کار زیان‌دیده کم گردد و یا از بین برود و یا موجب افزایش مخارج زندگی او بشود، واردکننده زیان مسئول جبران کلیه خسارات مزبور است.

نکته ۸: دادگاه جبران زیان را با رعایت اوضاع و احوال قضیه به طریق مستمری و یا پرداخت مبلغی دفعتاً واحد تعیین می‌نماید.

نکته ۹: در مواردی که جبران زیان باید به طریق مستمری به عمل آید تشخیص اینکه به چه اندازه و تا چه میزان و تا چه مبلغ می‌توان از واردکننده زیان تأمین گرفت با دادگاه است.

نکته ۱۰: اگر در موقع صدور حکم تعیین عواقب صدمات بدنی به‌طور تحقیق ممکن نباشد، دادگاه از تاریخ صدور حکم تا دو سال حق تجدید نظر نسبت به حکم خواهد داشت.

نکته ۱۱: در صورت مرگ آسیب‌دیده، زیان شامل کلیه هزینه‌ها مخصوصاً هزینه کفن و دفن است.

نکته ۱۲: اگر مرگ فوری نباشد، هزینه معالجه و زیان ناشی از سلب قدرت کار کردن در مدت ناخوشی نیز، خود زیان خواهد بود.

نکته ۱۳: در صورتی که در زمان وقوع آسیب، زیان‌دیده قانوناً مکلف بوده یا ممکن است بعدها مکلف شود شخص ثالثی را نگهداری نماید و در اثر مرگ او، شخص ثالث از آن محروم گردد، واردکننده زیان باید مبلغی به‌عنوان مستمری متناسب تا مدتی که ادامه حیات آسیب‌دیده عادتاً ممکن و مکلف به نگهداری ثالث بوده به آن شخص پرداخت کند.

نکته ۱۴: در صورتی که در زمان وقوع آسیب، نطفه شخص ثالث بسته شده یا هنوز طفل به دنیا نیامده باشد، شخص مزبور استحقاق مستمری را خواهد داشت.

نکته ۱۵: کسی که نگهداری یا مواظبت مجنون یا صغیر قانوناً یا برحسب قرارداد به عهده او باشد، در صورت تقصیر در نگهداری یا مواظبت، مسئول جبران زیان وارده از ناحیه مجنون یا صغیر می‌باشد.

نکته ۱۶: در صورتی که استطاعت جبران تمام یا قسمتی از زیان وارده را نداشته باشد، از مال مجنون یا صغیر، زیان جبران خواهد شد و در هر صورت جبران زیان باید به نحوی صورت گیرد که موجب عسرت و تنگدستی جبران‌کننده نباشد.

نکته ۱۷: کسی که در اثر تصدیقات یا انتشارات مخالف واقع به حیثیت و اعتبارات و موقعیت دیگری زیان وارد آورد مسئول جبران آن است.

نکته ۱۸: دختری که در اثر حيله یا تهدید و یا سوء استفاده از زیر دست بودن، حاضر به هم‌خوابی نامشروع شده، می‌تواند از مرتکب علاوه بر زیان مادی، مطالبه زیان معنوی هم بنماید.

نکته ۱۹: کسی که به حیثیت و اعتبارات شخصی یا خانوادگی او لطمه وارد می‌شود، می‌تواند از کسی که لطمه وارد کرده است جبران زیان مادی و معنوی را بخواهد.

نکته ۲۰: هرگاه اهمیت زیان و نوع تقصیر ایجاب نماید، دادگاه می‌تواند در صورت اثبات تقصیر علاوه بر صدور حکم به خسارت مالی حکم به رفع زیان از طریق دیگر، از قبیل الزام به عذرخواهی و درج حکم در جراید و امثال آن نماید.

نکته ۲۱: کارمندان دولت و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها که به مناسبت انجام وظیفه عمداً

یا در نتیجه بی احتیاطی خسارتی به اشخاص وارد نمایند، شخصاً مسئول جبران خسارت وارده هستند.

نکته ۲۲: هرگاه خسارت وارده مربوط به عمل آنان نبوده و مربوط به نقص وسایل ادارات و یا مؤسسات مزبور باشد، در این صورت جبران خسارت بر عهده اداره یا مؤسسه مربوطه است.

نکته ۲۳: در اعمال حاکمیت دولت، هرگاه اقداماتی که بر حسب ضرورت برای تأمین منافع اجتماعی طبق قانون به عمل آید و موجب ضرر دیگری شود به دولت مجبور به پرداخت خسارت نخواهد بود.

نکته ۲۴: کارفرمایانی که مشمول قانون کار می‌باشند، مسئول جبران خسارتی هستند که از طرف کارکنان اداری یا کارگران آنان در حین انجام کار یا به مناسبت آن وارد شده است. مگر اینکه ثابت شود تمام احتیاط‌هایی که اوضاع و احوال قضیه ایجاب می‌کند به عمل آورده و یا اینکه اگر احتیاط‌های مزبور به عمل می‌آوردند باز هم جلوگیری از ورود زیان مقدور نمی‌بود.

نکته ۲۵: کارفرما می‌تواند به واردکننده خسارت در صورتی که مطابق قانون مسئول شناخته شود، مراجعه نماید.

نکته ۲۶: کارفرمایان مشمول ماده ۱۲ مکلفند تمام کارگران و کارکنان اداری خود را در مقابل خسارت وارد به اشخاص ثالث بیمه کنند.

نکته ۲۷: هرگاه چند نفر مجتمعاً زبانی وارد آورند، متضامناً مسئول جبران خسارت وارده هستند در این مورد مسئولیت هر یک از آنان با توجه به نحوه ملاحظه هر یک از طرف، دادگاه تعیین می‌شود.

نکته ۲۸: کسی که در مقابل دفاع مشروع موجب خسارت بدنی یا مالی شخصی متعددی شود، مسئول خسارت نیست، مشروط به اینکه خسارت وارده بر حسب متعارف و متناسب با دفاع باشد.

نکته ۲۹: وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است.

قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱

فصل یکم: تعاریف

نکته ۳۰: از نظر این قانون به مؤلف و مصنف و هنرمند «پدید آورنده» و به آنچه از راه دانش یا هنر و یا ابتکار آن پدید می‌آید بدون در نظر گرفتن طریقه یا روشی که در آن بیان یا ظهور یا ایجاد آن به کار رفته «اثر» اطلاق می‌شود.

نکته ۳۱: اثرهای مورد حمایت این قانون به شرح زیر است:

- کتاب، رساله، جزوه، نمایشنامه و هر نوشته دیگر علمی و ادبی و فنی و هنری؛
- شعر و ترانه و سرود و تصنیف که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛
- اثر سمعی و بصری به‌منظور اجرا در صحنه نمایش یا پرده سینما یا پخش از رادیو یا تلویزیون که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛
- اثر موسیقی که به هر ترتیب و روش و نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛
- نقاشی و تصویر و طرح و نقشه و جغرافیایی ابتکاری و نوشته ما و خط‌های تزیینی و هرگونه اثر تزیینی و اثر تحلیلی که به هر طریق روش ساده یا ترکیبی به وجود آمده باشد؛
- هرگونه پیکره (مجسمه)؛
- اثر عکاسی که با روش ابتکاری و ابداع پدید آمده باشد؛
- اثر ابتکاری مربوط به هنرهای دستی یا صنعتی و نقشه قالبی و گلیم؛
- اثر معماری از قبیل طرح و نقشه ساختمان؛
- اثر ابتکاری که بر پایه فرهنگ عامه (فولکور) یا میراث فرهنگی و هنری ملی پدید آمده باشد؛
- اثر فنی که جنبه ابداع و ابتکار داشته باشد؛
- هرگونه اثر مبتکرانه دیگر که از ترکیب چند اثرهای نام‌برده در این فصل پدید آمده باشد.

فصل دوم: حقوق پدید آورنده

نکته ۳۲: حقوق پدید آورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرضه و اجرای اثر و حق بهره برداران مادی و معنوی از نام اثر اوست.

نکته ۳۳: حقوق معنوی پدید آورنده محدود به زمان و مکان نیست، غیرقابل انتقال است.

نکته ۳۴: اثری که با همکاری دو یا چند پدیدآورنده به وجود آمده باشد، و کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد، اثر مشترک نامیده می‌شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدیدآورندگان است.

نکته ۳۵: نقل از اثرهایی که انتشار یافته و استفاده به آنها با مقاد ادبی و علمی و فنی و آموزشی و تربیتی به صورت انتقاد و تفریط با ذکر مأخذ در حدود متعارف مجاز است.

نکته ۳۶: ذکر مأخذ در مورد جزوه‌هایی که برای تدریس در مؤسسات آموزشی توسط معلمان آنها تهیه و تکثیر می‌شود الزامی نیست، مشروط بر اینکه جنبه انتفاعی نداشته باشد.

فصل سوم: مدت حمایت از حق پدیدآورنده و حمایت قانونی دیگر

نکته ۳۷: مدت استفاده از حقوق مادی پدیدآورنده موضوع این قانون که به موجب وصایت یا وراثت منتقل می‌شود از تاریخ مرگ پدیدآورنده پنجاه سال است.

نکته ۳۸: اگر وارثی وجود نداشته اشد یا بر اثر وصایت به کسی منتقل نشده باشد برای همان مدت به منظور استفاده عمومی در اختیار حاکم اسلامی (ولی فقیه) قرار می‌گیرد.

نکته ۳۹: مدت حمایت اثر مشترک (موضوع ماده ۶) پنجاه سال بعد از فوت آخرین پدیدآورنده خواهد بود.

نکته ۴۰: اثر مادی اثرهایی که در نتیجه سفارش پدید می‌آید، تا ۳۰ سال از تاریخ پدید آمدن اثر متعلق به سفارش‌دهنده است، مگر اینکه مدت کمتر یا ترتیب محدودتری توافق شده باشد.

نکته ۴۱: پاداش و جایزه نقدی و امتیازاتی که در مسابقات علمی و هنری و ادبی طبق شرایط مسابقه به آثار مورد حمایت این قانون، موضوع این ماده تعلق می‌گیرد متعلق به پدیدآورنده خواهد بود.

نکته ۴۲: انتقال‌گیرنده، حق پدیدآورنده می‌تواند تا سی سال پس از واگذاری از این حق استفاده کند، مگر اینکه برای مدت کمتری توافق شده باشد.

نکته ۴۳: در موارد زیر حقوق مادی پدید آورنده از تاریخ نشر یا عرضه به مدت ۳۰ سال مورد حمایت این قانون خواهد بود:

- اثرهای سینمایی یا عکاسی
 - هرگاه اثر متعلق به شخص حقوقی باشد و با حق استفاده از آن به شخص حقوقی واگذار شده باشد.
- نکته ۴۴:** نام و نشانه ویژه‌ای که معرف اثر است از حمایت این قانون برخوردار است و هیچ‌کس نمی‌تواند اثر دیگری از همان نوع یا مانند آن به ترتیبی که القاء شبهه کند به کار ببرد.
- نکته ۴۵:** هرگونه تغییر یا تحریف در اثرهای مورد حمایت این قانون و نشر آن بدون اجازه پدیدآورنده ممنوع است.

نکته ۴۶: پدیدآورندگان می‌توانند اثر و نام و عنوان و نشانه ویژه اثر خود را در مراکزی که وزارت فرهنگ و هنر با تعیین نوع آثار آگهی می‌نماید به ثبت برسانند.

نکته ۴۷: حقوق مادی پدیدآورنده موقعی از حمایت این قانون برخوردار خواهد بود که اثر برای نخستین بار در ایران چاپ یا پخش یا نشر یا اجرا شده باشد، و قبلاً در هیچ کشوری چاپ یا نشر یا پخش و اجرا نشده باشد.

فصل چهارم: تخلفات و مجازات‌ها

نکته ۴۸: هر کسی تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدیدآورنده بدون اجازه او و با عالماً عامداً به نام شخص دیگری غیر از پدیدآورنده نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تأدیبی از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

نکته ۴۹: هر کس بدون اجازه ترجمه دیگری را به نام خود یا دیگری چاپ و پخش و نشر کند به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

نکته ۵۰: شاکی خصوصی می‌تواند از دادگاه صادرکننده حکم نهایی درخواست کند که مفاد حکم در یکی از روزنامه‌ها به انتخاب و هزینه او آگهی شود.

نکته ۵۱: هرگاه متخلف از این قانون شخص حقوقی باشد، علاوه بر تعقیب جزایی، شخص حقیقی مسئول که جرم ناشی از تصمیم او باشد، خسارت شاکی خصوصی از اموال مشخص حقوقی جبران خواهد شد.

نکته ۵۲: در صورتی که اموال شخص حقوقی به تنهایی تکافو نکند مابه‌التفاوت از اموال مرتکب جرم جبران می‌شود.

نکته ۵۳: مراجع قضایی می‌توانند ضمن رسیدگی به شکایت شاکی خصوصی نسبت به جلوگیری از نشر و پخش و عرضه آثار مورد شکایت و ضبط آن دستور لازم به ضابطین دادگستری بدهند.

قانون پیش فروش ساختمان

مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۲

نکته ۵۴: هر قراردادی یا هر عنوانی که به موجب آن، مالک رسمی زمین (پیش‌فروشنده) متعهد احداث یا تکمیل واحد ساختمانی مشخص در آن زمین شود و واحد ساختمانی مذکور با هر نوع کاربری از ابتدا یا در حین احداث و تکمیل یا پس از اتمام عملیات ساختمانی به مالکیت طرف دیگر قرارداد (پیش‌خریدار) درآید از نظر مقررات این قانون محسوب می‌شود.

نکته ۵۵: اشخاص ذیل نیز می‌توانند در چهارچوب این قانون و قراردادی که به موجب آن زمینی در اختیارشان قرار می‌گیرد اقدام به پیش‌فروش ساختمان نمایند:

- سرمایه‌گذارانی که در ازای سرمایه‌گذاری از طریق احداث بنا بر روی زمین متعلق به دیگری، واحدهای ساختمانی مشخصی از بنا احداثی بر روی آن زمین، ضمن عقد و به موجب سند رسمی به آنان اختصاص می‌یابد.
- مستأجرین اراضی اعم از ملکی به دولتی، موقوفه که به موجب سند رسمی حق احداث بنا بر روی عین مستأجره را دارند.

نکته ۵۶: قرارداد پیش‌فروش و نیز قرارداد واگذاری حقوق و تعهدات ناشی از آن باید با رعایت ماده (۲) این قانون از طریق تنظیم سند رسمی نزد دفاتر اسناد رسمی و با درج در سند مالیت و ارسال خلاصه آن به اداره ثبت محل صورت گیرد.

نکته ۵۷: در مجموعه احداثی که پیش‌فروشنده تعهداتی در برابر مرجع صادرکننده پروانه از قبیل آماده‌سازی و انجام فضاهای عمومی و خدماتی با پرداخت حقوق دولتی و عمومی و نظارت آن دارد. اجازه پیش‌فروش واحدهای مذکور منوط به حداقل سی درصد (۳۰٪) پیشرفت در انجام سرجمع تعهدات مربوط و تأیید آن توسط مرجع صادرکننده پروانه می‌باشد.

نکته ۵۸: تنظیم قرارداد پیش‌فروش و واگذاری حقوق و تعهدات ناشی از آن نزد دفاتر اسناد رسمی با پرداخت حق الثبت و بدون ارائه گواهی مالیاتی صرفاً در قبال پرداخت حق التحریر طبق تعرفه خاص قوه قضاییه صورت می‌گیرد.

نکته ۵۹: چنانچه پیش‌فروشنده در تاریخ مقرر در قرارداد واحد پیش‌فروش شده را تحویل ندهد یا به تعهدات خود عمل نکند، مکلف است به شرح ذیل جریمه تأخیر به پیش‌فروشنده بپردازد.

نکته ۶۰: در صورتی که واحد پیش‌فروش شده و بخش‌های اختصاصی نظیر توقفگاه (پارکینگ) و انباری در زمان مقرر قابل بهره برداران نباشد، تا زمان تحویل واحد به پیش‌خریدار، معادل